

OPEN MONUMENTENWEEKEND: DELFTSE KERKEN TONEN HUN ICONEN

Op de landelijke Open Monumentendagen zaterdag 10 en zondag 11 september hebben we rond het thema *Iconen en Symbolen* een interessant Kerkenpad georganiseerd. In deze Nieuwsbrief leest u hier over. Maar er zijn meer activiteiten. De financiële actie voor de restauratie van de grote kruiswegstaties uit de gesloopte Sint Hippolytuskerk gaat van start. Het inventariseren van al het erfgoed van de Delftse kerken nadert haar afronding. Er kwam een telefoontje uit het oosten van het land of wij een schilderij van Stalpaert van der Wiele in ontvangst wilden nemen.

We schenken in deze Nieuwsbrief ook aandacht aan het overlijden van ons bestuurslid Jan van IJken. Hij was een stimulerende en belangrijke kracht in ons bestuur en voor onze stichting.

BIJZONDER KERKENPAD

Zaterdag 10 en zondag 11 september
Thema Iconen en Symbolen

Het thema van Open Monumentendag *Iconen en symbolen* past bij uitstek bij de Delftse kerken, zij kunnen in deze een prachtig en verscheiden aanbod doen. Als SKED hebben we daarom voor dit weekend een kerkenpad georganiseerd. Dertien kerken en kapellen in Delft tonen een icoon of symbool dat in het bijzonder bij deze kerk of kapel hoort. In het programmaboekje van Open Monumentendag staan de deelnemende kerken en kapellen allen genoemd. De kerken zullen naast hun bijzondere icoon ook ander erfgoed tentoonstellen.

Kort overzicht van de deelnemers

De Stanislaskapel vraagt aandacht voor vier iconen, twee uit het verleden: Ignatius van Loyola en Stanislas en twee vrede-stichters uit onze tijd: Nicolaas Kluiters en Frans van der Lugt.

Wat is de betekenis van de Zwaan in de Lutherse Kerk?

De Oud Katholieke Kerk stelt haar icoon Stalpaert van der Wiele in het licht.

De Lutherse Kerk vraagt behalve voor de Zwaan ook aandacht voor twee historische beelden.

De Kapel Historisch Joris belicht met name het historische Kabinetorgel van Vool.

(vervolg pag.2)

De Waalse Kerk roept de herinnering op aan Willem van Oranje die hier kerkte in zijn Hofkapel.

De Oude Kerk bezit een prachtig historisch icoon in de hout gesneden preekstoel.

De naam Hippolytus is al zeven eeuwen verbonden met Delft. De Hippolytuskapel brengt deze traditie in beeld.

De Remonstrantse De Génestetkerk vertelt het verhaal van de populaire dichter-dominee De Génestet.

De Nieuwe Kerk ontkomt er niet aan om naast andere belangrijke zaken de rijke symboliek van het grafmonument van Willem van Oranje toe te lichten.

De Maria van Jessekerk brengt in de vaste tentoonstellingsruimte en in een selectie van kazuifels uitgebreid Christus in beeld.

De Barbarakapel staat open met religieuze muurschilderingen, aan velen nog onbekend.

De Franciscus en Clarakerk brengt in beeld en prent de iconen Franciscus, Clara en Pastoor van Ars.

De Sacramentskerk vertelt de geschiedenis achter de imposante barokke, Italiaanse Madonna en het ontroerende verhaal over de totstandkoming van een monstrans.

N.B. U vindt nadere informatie over het Kerkenpad op de website van Open Monumentendag en op www.sked.nl.

In Memoriam bestuurslid Jan van IJken

Op 4 mei 2016 overleed ons bestuurslid Jan van IJken. Vanaf de oprichting van onze stichting in 2003 was hij bestuurslid. Tijdens een druk bezochte kerkdienst in de Oude Kerk hebben we afscheid genomen van Jan. Hij was de stille kracht in onze stichting. Hij hield ons, als bestuursleden, scherp ten aanzien van onze doelstellingen. Tijdens het overleg met Museum Het Prinsenhof over de tentoonstelling 'Hemelse klanken' zorgde hij voor een goede samenwerking die resulteerde in een mooie tentoonstelling. Ook in de gesprekken met de kerken om het belang van onze stichting aan te tonen, speelde hij een grote rol. Mede dank zij Jan hebben we in Delft veel bereikt en zijn we een voorbeeld voor andere steden geworden. We missen de inbreng en de scherpte van Jan maar we werken in zijn geest verder.

Terugblik bijeenkomst 19 maart 2016

Opening tentoonstelling *Christus in Beeld* in de Maria van Jessekerk

De Jozefzaal kan de toeloop nauwelijks bevatten. Is men gekomen uit nieuwgierigheid naar de nieuwe tentoonstelling *Christus in Beeld* met erfgoed uit de Delftse kerken, uit Museum Prinsenhof en deze keer ook van Archeologie Delft? Misschien wil men van de stadsarcheoloog Steven Jongma horen welke middeleeuwse bodemschatten hij uit Delft aan het licht brengt. Of het is om Dries van den Akker s.j. die het oude erfgoed altijd met welgekozen woorden glans weet te geven? Wim van Leeuwen heet iedereen welkom.

Als eerste spreekt Steven Jongma. Hij wil een stuk Delftse geschiedenis dat niet aan iedereen bekend is graag toelichten: dat er in de 13^e, 14^e en 15^e eeuw Heiligenbakkers in Delft actief waren. Het waren bakkers van heiligenbeeldjes, devotionalia, niet bestemd voor de kerken en kloosters, maar voor individuele beleving van het geloof. Deze praktijk past in de stroming

van de Moderne Devotie, als de mensen los van de kerkelijke organisatie in hun persoonlijke leven verdieping en inspiratie zoeken. De beeldjes zijn vaak maar tien tot vijftien centimeter groot, ze verbeelden een moment uit Jezus leven, niet alleen zijn kruisdood, maar ook zijn geboorte, zijn leven in Nazareth, zijn optreden in de tempel. De middeleeuwse mens wilde zich met alle zintuigen inleven in Jezus' leven en zich met Hem vereenzelvigen. Niet alleen Jezus was onderwerp voor de geestelijke meditatie, ook de afbeelding van Maria was wijd verspreid, en een aantal heiligen kregen ook deze eer. Talrijke beeldjes zijn in Delft gevonden, meestal onthoofd; de nek vormde nu eenmaal de zwakke plek van het beeldje. Het was een massaproduct dat meestal uit eenzelfde mal voortkwam maar waaraan in de slotfase het kenmerkende attribuut van de heilige werd toegevoegd. Op het Zuideinde heeft een heiligenbakker gezeten, opgravingen bij het kartuizerklooster bracht veel reliëfwerk aan het licht, in scherven weliswaar, maar scherven zijn voor een archeoloog ook belangrijk: wat vertelt het ons!? In de tentoonstelling zijn voorbeelden te zien van een mal en van opgegraven beeldjes en reliëfwerk.

Dries van den Akker s.j. geeft na de pauze een toelichting bij de voorwerpen in de tentoonstelling. De Reformatie bande de beelden uit kerken en huiskamers, de rooms-katholieken gaven juist alle ruimte aan beelden en verbeelding. Het kruisbeeld met corpus ontbrak in geen enkel rooms huisgezin, schilderijen met Christus geboorte of zijn dood aan het kruis waren gewild. Het liturgisch kleding, het kazuifel van Stalpaert van der Wiele (op de tentoonstelling), is rijk geborduurd met de evangelist Johannes en de heilige Cecilia, patrones van de kerkmuziek. De spreker weet bij schijnbaar bekende voorstellingen te wijzen op veelzeggende details, op een diepere betekenis, op de historische samenhang, op het verband met het geloofsleven in die tijd waardoor de voorstellingen ook in onze tijd nog aanspreken.

Beide sprekers gaan tenslotte voorop door de koude en duistere kerk om samen de deur van de tentoonstelling te openen, het uitvallende warme licht nodigt uit om naar binnen te gaan. De tentoonstelling is te bezichtigen: do 13.30 – 16.15 en zat. 12.15 – 16.15 uur.

Steun voor de restauratie van de kruiswegstaties uit de Hippolytuskerk

Nadat we eind 2014 het verhaal over de kruiswegstaties en de wens tot restauratie tijdens een zaterdagmorgenbijeenkomst aan u hebben voorgelegd, zijn wij als bestuur steun gaan zoeken. De staties restaureren om ze daarna op te bergen in de kast ..., daar zullen we geen financiële steun voor vinden. In de afgelopen maanden hebben we brieven mogen ontvangen van de Oude Kerk, van Museum Prinsenhof en van de Oud Katholieke Kerk dat zij de doeken na restauratie graag willen tentoonstellen. Op dit moment leggen we contacten met fondsen voor financiële steun. Voorlopig zijn de staties museaal veilig en verantwoord opgeborgen. Binnenkort benaderen wij u met een verzoek of óók u financieel de restauratie van deze prachtige Jugendstil afbeeldingen van het lijden van Christus wilt ondersteunen.

De staties worden op museaal verantwoorde wijze bewaard.

Afronding inventarisaties kerkelijke erfgoed

Rob van Soldt en Frans Coppens zijn al jaren bezig al het erfgoed van de Delftse kerken te inventariseren. Op vijftig locaties is het werk gedaan. Het eind nadert. Al meer dan 3000 voorwerpen zijn gefotografeerd, beschreven en in het documentatiesysteem van Museum Prinsenhof gezet. Op dit moment wordt gekeken of wij de laatste stap kunnen zetten: het inventariseren van de 1500 boeken in de bibliotheek van de Oud Katholieke Kerk. Als de inventarisatie voltooid is, willen we daarover graag aan u verslag doen.

Schilderij Stalpaert van der Wiele

Kort geleden ontvingen wij bericht uit het oosten van het land van een oud-docent van de voormalige Stalpaert van der Wieleschool. Hij beheerde een schilderij van deze Delftse priester-dichter dat volgens hem in Delft thuishoorde. Wij werden benaderd om het in ontvangst te nemen. Het is mogelijk een kopie van een schilderij dat in bezit is van de Oud Katholieke Kerk. Het heeft vroeger in de school gehangen. Het is hard toe aan een opknappbeurt. Op dit monument onderzoeken we wat de kosten voor het reinigen zijn, uit welke periode het komt en wie de schilder is. U hoort ervan als we meer duidelijkheid hebben.

Financiële verantwoording 2015

Ook dit jaar waren de heren K. de Ridder en W. Niemantsverdriet bereid om de financiële jaarstukken te controleren. Na controle van de inkomsten en uitgaven in 2015 en de saldo's van de betaal- en spaarrekeningen was hun conclusie dat het gevoerde financiële beleid van het bestuur van de SKED er degelijke uitziet.

De financiële verantwoording over 2015 is ook voor u in te zien op de website van de SKED: www.sked.nl, 'organisatie', 'financiën'. Omdat de SKED door de Belastingdienst is aangemerkt als culturele ANBI zijn wij verplicht jaarlijks de financiële verantwoording op de website openbaar te maken.

Tot slot dank ik u, onze donateurs, voor de bijdragen die we dit jaar al hebben ontvangen. Na het verschijnen van de Nieuwsbrief in jan. stroomden uw bijdragen binnen. Het totale bedrag over 2016 is hoger dan we de afgelopen jaren mochten ontvangen. Het bestuur ziet dit als een grote blijk van waardering, het motiveert ons om het werk voort te zetten.

Govert Verstappen, Penningmeester

=====

COLOFON

Een uitgave van de Stichting Kerkelijk Erfgoed Delft.
Nummer 29 – augustus 2016

COMITÉ VAN AANBEVELING:

Mgr.dr. J.A.O.L. Vercammen,
aartsbisschop Oud Katholieke Kerk, Amersfoort
Dr. A.J.. Plaisier, scriba Protestantse Kerk in Nederland
H.M.W. Egging, vicaris R.K. Kerk, bisdom Rotterdam

BESTUUR:

Ing. W.A.G. van Leeuwen, voorzitter
G.L. Lansbergen, secretaris
Ir. G. Verstappen, penningmeester
W. Vermaas, lid
J. van der Loo, lid

CONTACTADRES:

De heer G.Lansbergen,
Buitenwatersloot 336, 2614 GR Delft,
tel 015-2144366, e-mail: sked@online.nl
www.sked.nl

BANKREKENINGNUMMER.:

NL05 RABO 0358 2476 40 t.n.v.
Stichting Kerkelijk Erfgoed Delft

